

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně Č., a. s., proti žalovanému Celnímu ředitelství Praha, Praha 1, Washingtonova 11, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 2. 2005, čj. 11320/04-21-28, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2006, čj. 9 Ca 94/2005 - 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. Žalobkyni se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 23. 2. 2005, čj. 11320/04-21-28, žalovaný k odvolání žalobkyně změnil rozhodnutí Celního úřadu Praha 2 ze dne 15. 6. 2004, čj. 7714/04-1764-21/28, upustil od povinnosti žalobkyně uhradit exekuční náklady a podle § 260l zákona ČNR č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „celní zákon“), uložil žalobkyni jako ručitelce povinnost uhradit celní dluh za dlužníka - společnost Ch., a. s., ve výši 79 257 Kč, stanovený dle jednotné celní deklarace (JCD) ze dne 20. 7. 1998, č. 11764068017619. Ručení žalobkyně v systému globální záruky bylo založeno záruční listinou ze dne 8. 3. 1996, č. H61N04116, a to na nejvyšší částku 37 000 000 Kč.

Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze. Namítla, že rozhodnutí celního úřadu bylo vydáno po splnění jejího ručitelského závazku a že požadavek na zaplacení cla byl uplatněn nad rámec poskytnuté záruky. Žalobkyně uhradila za daného dlužníka částku v celkové výši 37 000 000 Kč a tvrdila, že v případě globálního zajištění celního dluhu ručitel ručí za vzniklé celní dluhy souhrnně pouze

do celkové výše částky uvedené v záruce. Žalovaný naopak vycházel v žalobou napadeném rozhodnutí z názoru, že globální záruka představuje zajištění každého jednotlivého celního dluhu dlužníka až do výše částky uvedené v záruční listině.

Městský soud přisvědčil žalobním námitkám a rozsudkem ze dne 31. 1. 2006, čj. 9 Ca 94/2005 - 39, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný (stěžovatel) brojil proti rozsudku městského soudu kasační stížností opírající se o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatel zpochybnil názor městského soudu na povinnost plnění ručitele pouze do limitu nejvyšší částky uvedené v záruční listině za souhrn dluhů dlužníka. Podle stěžovatele se nejvyšší možná částka globální záruky vztahuje ke každému jednotlivému celnímu dluhu, který může podle § 256 celního zákona vzniknout v konkrétním případě z jedné nebo více celních operací. Stěžovatel považuje za jednu celní operaci např. propuštění zboží do režimu volného oběhu, zatímco o více operací se jedná např. tehdy, když deklarant navrhne zboží nejdříve do režimu uskladnění v celním skladu a teprve poté do režimu volného oběhu. V obou variantách dojde ke vzniku celního dluhu pouze jednou. Zásada jednoznačného určení ručitelského závazku, akcentovaná městským soudem, se podle stěžovatele vztahuje ke konkrétnímu celnímu dluhu spojenému s individuálně určenou dovozní operací či operacemi.

Stěžovatel připouští výklad, podle kterého nelze v jednotlivých dovozních případech žádat po ručiteli vyšší částku, než která je uvedena v záruční listině. Zdůrazňuje ovšem, že právní úprava explicitně neřeší situaci, kdy celkový součet vzniklých celních dluhů přesáhne částku uvedenou na záruční listině, podle názoru stěžovatele zřejmě proto, že vzhledem ke smyslu globálního zajištění celního dluhu nepřichází taková situace vůbec v úvahu. Aplikace § 257 poslední věty celního zákona, ve znění účinném v rozhodném období, se podle stěžovatele týkala pouze případů, kdy v rámci propuštění zboží do režimu dočasného osvobození od cla celní dluh pravidelně měsíčně rostl o stanovenou procentní míru. Ustanovení § 257 odst. 1 písm. b) celního zákona používalo pojem „celní dluh“ i „celní dluhy“ z toho důvodu, že se týkalo jak individuálního zajištění celního dluhu, tak zajištění globálního a paušálního, u nichž po dobu trvání záruky zpravidla dochází k zajištění řady celních dluhů. Stěžovatel má za to, že zákonná ustanovení jednotlivě i ve vzájemných souvislostech svědčí o záměru zákonodárce vztáhnout institut globálního zajištění vždy k individuálně určenému celnímu dluhu, přičemž ručitel se záruční listinou zavazuje k zajištění každého jednotlivého celního dluhu částkou uvedenou v záruční listině. Závěry městského soudu by podle stěžovatele nebyly v praxi uskutečnitelné, neboť globální záruka může být použita pro různé operace dlužníka i na více celních úřadech současně, celní orgány by tedy v případě uplatňování souhrnného limitu výše ručení nemohly ověřit, zda vznikající celní dluh je ještě krytý ručením, či nikoliv a zajištění globální zárukou by tak ztratilo svůj smysl.

Stěžovatel nesouhlasil ani s tím, že ručitelský závazek, vztahující se ke každému jednotlivému dluhu, by byl absolutně neplatný pro neurčitost a byl by v rozporu s institutem ručení vůbec. Tvrdí, že se jedná o závazek pro jednotlivé případy dostatečně

určitý. Stěžovatel poukázal i na to, že obdobnou námitku určitosti a předvídatelnosti ručitého závazku žalobkyně uplatnila také u Evropského soudu pro lidská práva, přičemž její stížnost byla posouzena jako nepřijatelná. Evropský soud pro lidská práva mimo jiné konstatoval, že bylo na stěžovatelích, aby se informovali o praxi celních orgánů a zhodnotili riziko, které pro ně představovalo přijetí ručení. Stěžovatel namítá, že předvídatelnost závazku ručení podle záruční listiny nelze zpochybňovat s odvoláním se na nejednoznačnost předpisů. Žalobkyně je profesionální institucí, která se zabývá mj. poskytováním ručení, a proto se mohla kdykoli informovat o stanovisku celních orgánů k danému institutu. Stěžovatel odkázal i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2005, čj. 5 Afs 206/2004 - 71, v němž se Nejvyšší správní soud zabýval skutkově i právně obdobnou věcí.

Žalobkyně se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, aniž shledal vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s).

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel namítá, že městský soud nesprávně posoudil otázku interpretace zákonné úpravy institutu globální celní záruky, zejm. zda maximální částka uvedená v záruční listině znamená konečnou výši ručení, nebo zda celková částka za všechny celní dluhy určitého dlužníka není omezena a výše ručení uvedená v záruční listině se vztahuje vždy pouze na jednotlivý celní dluh. Touto právní otázkou se Nejvyšší správní soud zabýval např. ve svém rozsudku ze dne 23. 9. 2005, čj. 5 Afs 206/2004 - 71 (č. 917/2006 Sb. NSS), a uzavřel, že v případě globálního zajištění celního dluhu, který vznikl nebo by mohl vzniknout z jedné nebo několika operací, jde o zajištění každého celního dluhu v době trvání záruky až do výše částky uvedené v záruce.

Podstata tohoto právního názoru však byla zásadním způsobem zpochybněna nálezem Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. I. ÚS 643/06 (www.concourt.cz). Nejvyšší správní soud se možným nesouladem mezi právním názorem vyjádřeným v jeho rozhodnutí a v nálezu Ústavního soudu zabýval např. v rozhodnutích ze dne 14. 9. 2005, čj. 2 Afs 180/2004 - 44, a ze dne 11. 1. 2006, čj. 2 Afs 66/2004 - 53 (www.nssoud.cz), a uzavřel, že je povinen ve své rozhodovací činnosti respektovat právní názor Ústavního soudu, byť jeho předchozí, s názorem Ústavního soudu nesouladná, judikatura nebude revidována rozhodnutím rozšířeného senátu.

Ústavní soud v nálezu ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. I. ÚS 643/06, konstatoval, že při ukládání a vymáhání daní jsou orgány veřejné moci povinny ve smyslu článku 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod šetřit podstatu a smysl základních práv a svobod a v případě pochybností postupovat mírněji (*in dubio mitius*). Ústavní soud zdůraznil, že posuzovaná právní úprava byla zcela nepřehledná, což mělo nutit orgány veřejné moci k výkladové umírněnosti, která by více šetřila základní právo žalobkyně. Ústavní soud uvedl, že: „*Pro posouzení věci je důležité důsledně rozlišovat jednotlivé časové úseky, vymezené platností té které právní úpravy globálního zajištění celního dluhu [...] Stěžovatelka nepochybně*

musela počítat s možností opakovaného plnění teprve až po přijetí vyhlášky č. 135/1998 Sb. Ani novela celního zákona č. 113/1997 Sb. totiž jasně vodítko nedala. [..]..Ministerstvo financí ČR uvedlo do právního řádu pojmy globální, paušální a individuální záruka (s účinností od 15. 1. 1996), na základě celního zákona, který (bez dalšího) zmiňoval možnost globálního zajištění celního dluhu (§ 256) a (pouze) umožňoval upravit prováděcí vyhláškou podmínky paušálního zajištění (§ 257 odst. 3). Chtělo-li ministerstvo měnit dosavadní stav (a praxi), mělo povinnost zřetelně tento záměr promítnout do textu vyhlášky.“ Ve věci nyní posuzované Nejvyšším správním soudem se přitom jedná o záruční listinu ze stejného období, jaké bylo předmětem rozhodování Ústavního soudu. Ústavní soud dospěl k závěru, že výklad uplatněný stěžovatelem „zasáhl do stěžovatelčina práva vlastnit majetek (čl. 11 odst. 1 Listiny), neboť byla nucena zaplatit z titulu ručení více, než mohla v době vystavení záruky s ohledem na znění tehdy platných právních předpisů a tehdejší praxi důvodně očekávat. Snaha státu maximalizovat fiskální výnosy je legitimní a ústavním pořádkem aprobovaná, avšak musí respektovat předem jasně daný zákonný rámec, jinak dochází k ústavně neaprobovatelnému zásahu do vlastnického práva v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny.“. Nejvyšší správní soud proto v nyní posuzované věci konstatuje, že rozsudek městského soudu odpovídá závěrům Ústavního soudu, jimiž jsou konkrétně vyvráceny vznesené kasační námitky, a na které Nejvyšší správní soud na tomto místě pro stručnost odkazuje.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch a žalobci, kterému by jako úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení podle obsahu spisu nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. listopadu 2007

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu